

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

27.11.2024

Asia: HE 185/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi aluevalvontalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Puolustusvaliokunta torstai 28.11.2024 klo. 10

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt sisäministeriön asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi aluevalvontalain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi HE 185/2024 vp. Esitän sisäministeriön poliisiosaston asiantuntijalausuntona kunnioittavasti seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi aluevalvontalakia sekä muun muassa ampuma-aselakia aluevalvontalakiin tehtäviin muutoksiin liittyen. Esityksen tavoitteena on tehdä aluevalvontalakiin etenkin Suomen Nato-jäsenyyden vuoksi lisääntyvän kansainvälisen toiminnan johdosta tarkoituksenmukaisina pidettävät muutokset.

Hallituksen esityksessä muutettaisiin aluevalvontalain maahantulolupia koskevaa sääntelyä. Aluevalvontalain 4 §:ssä pääsääntönä säilyisi se, että vieraan valtion sotilas, sotilasajoneuvo, valtioilma-alus ja valtionalus saa tulla Suomen alueelle vain ja olla maassa vain sille hakemuksesta myönnetyn maahantuloluvan perusteella, ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu.

Aluevalvontalain 4 §:n 2 momenttiin esitetään uutta säännöstä, jonka mukaan Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Schengenin säännöstöä soveltavan valtion sotilaalle, sotilasajoneuvolle, valtion ilma-alukselle ja valtionalukselle voidaan myöntää Suomen alueelle tuloon lupa ilman hakemusta.

Pääsääntönä säilyisi aluevalvontalain 4 §:n 3 momentissa se, että vieraan valtion sotilaalla ei saa olla ampuma-asetta Suomen alueella, ellei siihen ole myönnetty lupaa tai Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu. Esityksessä tähän ehdotetaan merkittävää poikkeusta. Aluevalvontalain 4 §:ään ehdotetaan uutta 4 momenttia, jonka mukaan mitä edellä 3 momentissa säädetään ei koske vieraan valtion sotilasta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtumaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa ja muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain (418/2027) tai puolustusvoimista annetun lain (551/2007) nojalla.

Ampuma-aselakia muutettaisiin huomioimaan edellä mainittu aluevalvontalain muutos. Aluevalvontalakiin ehdotettaviin muutoksiin liittyen ampuma-aselain 17

§:n 1 momentin 10 kohdan c alakohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kyseinen säännös lain soveltamisalan rajauksista kattaisi nimenomaisesti myös sellaisen toiminnan, johon lupaa ei aluevalvontalain mukaan edellytetä.

Sisäministeriö on pitänyt tärkeänä varmistaa, että yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta ja rikostorjunnasta päävastuun kantavana viranomaisena poliisilla on tosiasialliset mahdollisuudet selvittää, onko vieraan valtion sotilaspuvussa oleva henkilö oikeutettu pitämään hallussaan ampuma-asetta. Vastaava koskee siviilivaatetuksessakin kulkevaa vieraan valtion sotilasta. Sisäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ampuma-aselaki jää näissä tapauksissa soveltamatta kokonaan eikä ampuma-aseen kantamiseen, kuljettamiseen ja säilyttämiseen voi antaa määräyksiä lupaehdoillakaan, koska lupaa ei nyt esityksessä ehdotetun aluevalvontalain 4 §:n 4 momentin mukaan tarvittaisi.

Puolustusministeriö ja sisäministeriö ovat keskustelleet erikseen lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esityksen sisällöstä ja ampuma-aselain muutoksesta. Sisäministeriölle on tärkeää, että aluevalvonnan lupaviranomainen huolehtii tiedonkulusta poliisin kanssa.

Hallituksen esitykseen aluevalvontalain muuttamisesta on sen 4 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin lisätty se, että Pääesikunta sopii Poliisihallituksen kanssa Poliisihallitukselle ilmoitettavista tiedoista, esimerkiksi Suomeen tulevien sotilaiden mukana tulevista ampuma-aseista sekä aseiden ja ampumatarvikkeiden kuljetuksista. Aluevalvontaviranomainen huolehtii tiedonkulusta poliisin kanssa. Tarvittaessa poliisi voi olla yhteydessä tilannekuvaa ylläpitävään Puolustusvoimien osoittamaan yhteyspisteeseen poliisin johtokeskuksen kautta. Lisäksi Pääesikunta ilmoittaa myös omaaloitteisesti poliisin tehtäviin vaikuttavista tapahtumista.

Vieraiden joukkojen harjoituksiin osallistumisen ja läsnäolon lisääntyessä, sisäministeriön pitää tärkeänä, että muun muassa aseiden hallussa pitämiseen ja kantamiseen liittyviä käytäntöjä seurataan sen arvioimiseksi, onko lainsäädännössä jatkossa mahdollisia tarkistamistarpeita.

Lainsäädäntöneuvos Tiina Ferm